

Brusel 19. června 2026
(OR. en)

10400/26

SOC 390
EMPL 209
EDUC 260
ECOFIN 802
COMPET 806
ENV 789
ENER 421
JAI 859
GENDER 113
JEUN 156
SAN 502

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět:	Posouzení doporučení pro jednotlivé země 2026 a provádění doporučení pro jednotlivé země 2025: stanovisko Výboru pro zaměstnanost a Výboru pro sociální ochranu – <i>potvrzení</i>

Delegace naleznou v příloze stanovisko Výboru pro zaměstnanost a Výboru pro sociální ochranu týkající se posouzení doporučení pro jednotlivé země na rok 2026 a provádění doporučení pro rok 2025, které má být potvrzeno Radou pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele (EPSCO) na zasedání dne 29. června 2026.

Dodatky k této poznámce:

- Přezkumy sociální konvergence 2026 provedené Výborem pro zaměstnanost a Výborem pro sociální ochranu – závěry týkající se jednotlivých zemí (ADD 1)
- Přezkumy v rámci mnohostranného dohledu 2026 provedené Výborem pro zaměstnanost – závěry týkající se jednotlivých zemí (ADD 2)
- Mnohostranné přezkumy provádění 2026 provedené Výborem pro sociální ochranu – závěry týkající se jednotlivých zemí (ADD 3)

Stanovisko Výboru pro zaměstnanost a Výboru pro sociální ochranu k cyklu evropského semestru 2026

Preamble

Výbor pro zaměstnanost (EMCO) a Výbor pro sociální ochranu (SPC) odpovídají za provádění evropského semestru v oblasti zaměstnanosti, dovedností a sociálních politik.¹

V souladu s tím tyto výbory v průběhu cyklu evropského semestru 2026:

- před zasedáním Rady EPSCO dne 9. března vypracovaly výroční *doporučení týkající se hospodářské politiky eurozóny a společnou zprávu o zaměstnanosti* spolu s doprovodnými závěry Rady. Výbor EMCO rovněž vypracoval vůbec první *doporučení o lidském kapitálu v EU*².
- před zasedáním Rady EPSCO dne 29. června vypracovaly nová *doporučení pro jednotlivé země*³ a vyjádřily názory na doprovodnou *horizontální poznámku* pro Evropskou radu⁴.

¹ Na základě ustanovení článků 148, 150 a 160 Smlouvy o fungování EU (SFEU), rozhodnutí Rady [2015/772](#) a [2015/773](#) o zřízení těchto výborů a [nařízení 2024/1263](#) o účinné koordinaci hospodářských politik.

² Všechny tyto dokumenty přijala Komise dne 25. listopadu 2025 jako součást [podzimního balíčku](#). V návaznosti na jednání ve výborech je dne 9. března schválila nebo přijala Rada. Konečná znění [doporučení týkajícího se hospodářské politiky eurozóny](#), [doporučení o lidském kapitálu](#), [společné zprávy o zaměstnanosti](#) a [závěrů Rady](#) jsou k dispozici online.

³ Byla přijata Komisí dne 3. června jako součást [jarního balíčku](#) a po jednáních ve výborech mají být schválena na zasedání Rady EPSCO dne 29. června a přijata Radou dne 10. července.

⁴ Horizontální poznámka k doporučením pro jednotlivé země na rok 2026, vypracovaná pod vedením kyperského předsednictví, má přispět k politickým diskusím na zasedání Evropské rady ve dnech 18. a 19. června.

- přispěly k přípravě doporučení Rady, kterými se schvalují *střednědobé fiskálně-strukturální plány*⁵.

Výbory EMCO a SPC rovněž posoudily pokrok, jehož členské státy dosáhly při provádění příslušných doporučení pro jednotlivé země na rok 2025, a na základě zjištění *Rámce sociální konvergence* (SCF)⁶ monitorovaly stav sociální konvergence v EU. Pokud jde o stav sociální konvergence v EU, první fáze analýzy byla začleněna do společné zprávy o zaměstnanosti 2026, zatímco druhá fáze analýzy byla zveřejněna Komisí a následně projednána výbory⁷.

S ohledem na výše uvedené činnosti **oddíl 1** tohoto stanoviska obsahuje obecné názory výborů na aspekty řízení evropského semestru. V **oddíle 2** jsou předloženy úvahy o doporučeních pro jednotlivé země na rok 2026, která byla navržena Komisí a předložena výborům EMCO a SPC dne 4. června. **Oddíl 3** obsahuje výsledek posouzení pokroku členských států při provádění příslušných doporučení pro jednotlivé země na rok 2025 a zjištění týkající se Rámce sociální konvergence, a to v podobě tematických sdělení. Příslušné závěry týkající se jednotlivých zemí jsou uvedeny v **přílohách**.

⁵ Tato doporučení Rady jsou přijímána na zasedáních Rady ECOFIN.

⁶ Koncepce a rysy Rámce sociální konvergence byly projednány v rámci specializované pracovní skupiny výborů EMCO a SPC, která působila v letech 2022–2023, a popsány v [klíčových sděleních o zavedení rámce sociální konvergence do evropského semestru](#) a v související [zprávě](#). Oba dokumenty byly předloženy ministrům Rady EPSCO v červnu 2023.

⁷ Komise zveřejnila druhou fázi analýzy prostřednictvím [pracovního dokumentu útvarů Komise](#) dne 21. dubna. Analýza byla projednána výbory EMCO a SPC prostřednictvím specializovaných přezkumů, jejichž výsledek je shrnut v oddíle 3.1.

Oddíl 1

Aspekty řízení evropského semestru

Cyklus evropského semestru 2026 byl druhým rokem provádění nového rámce správy ekonomických záležitostí EU, v němž je pevně zakotven evropský pilíř sociálních práv. V této souvislosti výbory uvítaly prohlubující se integraci hospodářských politik, politik zaměstnanosti a dovedností a sociálních politik v rámci celého procesu semestru, zejména v doporučeních pro jednotlivé země na rok 2026. Tento vývoj vychází z podstatného rozměru zaměstnanosti a sociálního rozměru střednědobých fiskálně-strukturálních plánů⁸, k nimž výbory EMCO a SPC v příslušných případech i nadále přispívaly v rámci přípravy doporučení Rady potvrzujících jejich obsah. Výbory se domnívají, že tato silnější integrace politik je v souladu s jejich dlouhodobou prací na reformách a investicích v oblasti trhu práce, dovedností a sociálních politik jako hnací síly inkluzivního hospodářského růstu, produktivity a konkurenceschopnosti⁹.

⁸ [Dopis předsedy výboru EMCO a předsedkyně výboru SPC o střednědobých fiskálně-strukturálních plánech](#), který byl předložen ministrům Rady EPSCO v únoru 2025.

⁹ Výsledkem těchto úvah byly: [stanovisko k přidané hodnotě sociálních investic a úloze linie Rady pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele při řízení evropského semestru](#) (potvrdila Rada v listopadu 2023), [závěry Rady o úloze politik v oblasti trhu práce a dovedností a sociálních politik pro odolné ekonomiky](#) (schválila Rada v červnu 2024) a [dobrovolné hlavní zásady pro členské státy EU k hodnocení hospodářských dopadů reforem a investic v oblasti trhu práce, dovedností a sociální politiky](#) (potvrdila Rada dne v červnu 2024).

V rámci cyklu evropského semestru 2026 bylo přijato vůbec první doporučení týkající se lidského kapitálu, což je komplexní analýza výzev v oblasti kvality pracovních míst, a byl obnoven důraz na snižování rizik chudoby, nerovností a sociálního vyloučení v souladu s novou Strategii EU pro boj proti chudobě¹⁰. Doporučení o lidském kapitálu vymezuje obnovený politický rámec pro posílení rozvoje lidského kapitálu v Unii. Klade silný důraz na řešení nedostatků ve strategických odvětvích, urychlení uznávání kvalifikací, posílení základních dovedností, rozšíření odborného vzdělávání a přípravy a vzdělávání v oborech STEM a větší využívání poznatků o dovednostech na podporu přechodů na trhu práce a konkurenceschopnosti. Na základě stanoviska výboru EMCO přijatého v roce 2025 a související aktualizace rámce pro monitorování¹¹ byla kvalita pracovních míst zároveň systematicky začleňována do procesu evropského semestru, přičemž do společné zprávy o zaměstnanosti 2026 a do zpráv o jednotlivých zemích byla zahrnuta zvláštní analýza. V důsledku toho doporučení pro jednotlivé země v příslušných případech výslovně poskytovala politické pokyny ve všech hlavních rozměrech. Jarní balíček rovněž odráží priority nové Strategie EU pro boj proti chudobě, zejména ve vztahu k politickým nástrojům ke snížení rizik chudoby a sociálního vyloučení.

¹⁰ [Strategie EU pro boj proti chudobě – Zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování](#), kterou Komise zveřejnila dne 6. května 2026.

¹¹ [Stanovisko výboru EMCO k důležitým aspektům kvality pracovních míst](#), které bylo předloženo ministrům Rady EPSCO v červnu 2025. Aktualizovaný monitorovací rámec bude zahrnut do monitoru výsledků v oblasti zaměstnanosti 2026, který bude předán Radě před říjnovým zasedáním Rady EPSCO.

Pokud jde o rozměr týkající se zaměstnanosti a sociální rozměr semestru, výbory v průběhu celého cyklu 2026 vyhodnocovaly pokrok, jehož bylo dosaženo při plnění unijních a vnitrostátních cílů do roku 2030 v oblasti zaměstnanosti, dovedností, jakož i snižování chudoby a sociálního vyloučení¹². Unie je obecně na dobré cestě k dosažení svého cíle v oblasti zaměstnanosti do roku 2030, přičemž několik členských států své vnitrostátní cíle již splnilo nebo překročilo. Na druhou stranu nedostatečný pokrok při plnění cíle v oblasti dovedností do roku 2030 představuje významná rizika pro budoucnost, a to s ohledem na přetrvávající nedostatek pracovních sil a utlumený růst produktivity. Výbory rovněž vyjadřují znepokojení nad tím, že pokrok při snižování chudoby a sociálního vyloučení je i nadále nedostatečný a napříč členskými státy nerovnoměrný, přičemž Unie v současné době nesměruje ke splnění cíle snížení chudoby do roku 2030 a přetrvávají rozdíly, které postihují osoby ve zranitelném postavení. Výbory se zájmem očekávají diskusi o nadcházejícím akčním plánu pro evropský pilíř sociálních práv v druhé polovině roku 2026 s cílem podpořit pokrok při plnění hlavních cílů Unie pro rok 2030¹³.

Na podporu identifikace rizik a výzev pro vzestupnou sociální konvergenci přispěly výbory k provádění Rámce sociální konvergence na základě analýz provedených Komisí. V návaznosti na názory vyjádřené v předchozích cyklech evropského semestru¹⁴ některé členské státy poukázaly na prostor pro další zlepšení harmonogramu druhé fáze analýzy. Prospělo by zajištění delšího časového úseku na technické dialogy mezi Komisí a dotčenými členskými státy, lepší vymezení příčinných souvislostí mezi oblastmi politiky a explicitnější zohlednění nejnovějšího vývoje. Během diskusí bylo poukázáno na kompromis mezi poskytnutím více času na podrobné technické dialogy, aby byla zajištěna jejich kvalita, a včasnou dostupností vstupů pro přezkumy mnohostranného dohledu realizované výbory. Výbory EMCO a SPC vzaly na vědomí, že zjištění, která z uvedeného rámce vyplynula, byla začleněna do návrhů doporučení pro jednotlivé země 2026 a do zpráv o jednotlivých zemích, čímž podpořily určení politických opatření k podpoře vzestupné sociální konvergence.

¹² Výbory předložily Radě v červnu 2022 [stanovisko k procesu stanovení vnitrostátních cílů pro rok 2030](#).

¹³ Výbory přispěly k příštím akčnímu plánu prostřednictvím [stanoviska k budoucím politickým prioritám Unie týkajícím se evropského pilíře sociálních práv](#), které Rada potvrdila v březnu 2024, a během výměny názorů, která se konala v květnu 2025.

¹⁴ Viz [posouzení Rámce sociální konvergence, jak byl na pilotním základě uplatněn v evropském semestru 2024](#), které projednala Rada EPSCO na zasedání dne 2. prosince 2024.

V souladu se standardní praxí výbory EMCO a SPC rovněž vedly komplexní diskuse se sociálními partnery EU a zástupci organizací občanské společnosti o politických prioritách stanovených v podzimním a jarním balíčku. Výsledkem těchto výměn názorů byl konstruktivní a věcný dialog, který byl náležitě zohledněn při přípravě tohoto stanoviska. Výbory znovu potvrzují, že klíčovým faktorem úspěchu z hlediska koordinace a provádění hospodářské a sociální politiky a politiky zaměstnanosti je zapojení sociálních partnerů, zástupců občanské společnosti a dalších relevantních subjektů do všech fází evropského semestru a vnitrostátních cyklů tvorby politik. V této souvislosti provede výbor EMCO v druhé polovině roku 2026 zvláštní přezkum sociálního dialogu s cílem posoudit pokrok ve všech členských státech a podat Radě zprávu o stavu sociálního dialogu v celé Unii¹⁵.

V neposlední řadě výbory zdůrazňují, že zveřejnění jarního balíčku v červnu vedlo již třetí rok po sobě k zavedení *ad hoc* ujednání na úrovni výborů s cílem zajistit zapojení linie Rady EPSCO na základě Smlouvy do přípravy a schvalování nových doporučení pro jednotlivé země. To opět vedlo k omezenému času na výměnu názorů se sociálními partnery a organizacemi občanské společnosti v rámci výborů, na smysluplnou analýzu a přípravu nových doporučení pro jednotlivé země ze strany členských států, jakož i k přeměně výročního společného zasedání výboru EMCO, výboru SPC a Výboru pro hospodářskou politiku (EPC) na zasedání v hybridním formátu. Zkrácený časový rámec pro posouzení aspektů zaměstnanosti, dovedností a sociálních aspektů doporučení pro jednotlivé země by mohl oslabit důvěryhodnost procesu evropského semestru a negativně ovlivnit odpovědnost a rychlé provedení doporučení. Důvodem je omezený čas, který je k dispozici pro smysluplné mnohostranné diskuse, jakož i pro vnitrostátní konzultace zahrnující všechny příslušné zúčastněné strany, včetně sociálních partnerů a organizací občanské společnosti. Výbory EMCO a SPC se i nadále zasazují o stanovení přiměřeného a předvídatelného harmonogramu pro zveřejnění jarního balíčku a jsou připraveny v tomto ohledu Komisi a budoucí předsednictví Rady podpořit.

¹⁵ V roce 2025 se výbor EMCO dohodl na restrukturalizaci a rozšíření oblasti působnosti svého přezkumu sociálního dialogu s cílem sledovat provádění [doporučení Rady z roku 2023 o posílení sociálního dialogu v EU](#) ve všech členských státech, přičemž vnitrostátní sociální partneři byli vyzváni, aby přispěli jako diskutující.

Oddíl 2

Posouzení doporučení Komise pro jednotlivé země na rok 2026

Politické pokyny v jarním balíčku 2026 odrážejí socioekonomický kontext, který se vyznačuje zvýšenou geopolitickou nejistotou, zrychlujícími se technologickými změnami a přetrvávajícími strukturálními problémy ovlivňujícími konkurenceschopnost, produktivitu a sociální soudržnost Unie. Výbory konstatují, že cyklus 2026 dále upevňuje strukturální vývoj evropského semestru, v jehož rámci se konkurenceschopnost, odolnost a sociální spravedlnost stále více řeší integrovaným způsobem, přičemž lidský kapitál a sociální soudržnost jsou uznávány jako předpoklady růstu produktivity a hospodářské stability. V této souvislosti letošní cyklus evropského semestru nadále zdůrazňoval potřebu posílit dlouhodobou konkurenceschopnost a odolnost Unie v rámci evropského sociálně tržního hospodářství.

Výbory vítají, že doporučení pro jednotlivé země na rok 2026 stále více uznávají reformy a investice do lidského kapitálu, kvalitních pracovních míst a sociálního začleňování jako klíčové hnací síly udržitelného hospodářského růstu a vzestupné sociální konvergence.

V rámci působnosti Rady EPSCO se to promítlo do vysokého počtu návrhů doporučení pro jednotlivé země zaměřených na řešení nedostatku pracovních sil a dovedností a nesouladu mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi, zvýšení účasti na trhu práce, podporu kvality pracovních míst, posílení systémů vzdělávání a odborné přípravy, zlepšení sociální ochrany a sociálního začleňování, snížení chudoby a řešení problémů s cenovou dostupností bydlení. Celkově návrhy doporučení pro jednotlivé země na rok 2026 náležitě odrážejí vzájemnou závislost mezi hospodářskou výkonností, sociálním pokrokem a strategickými cíli Unie a poskytují důležité pokyny na úrovni EU i s ohledem na nadcházející víceletý finanční rámec na období 2028–2034.

V návrzích doporučení pro jednotlivé země na rok 2026 je kladen zvláštní důraz na výkonnost trhu práce a kvalitu pracovních míst jako na základní složky konkurenceschopného a odolného hospodářství. Členské státy se vyzývají, aby posílily aktivní politiky na trhu práce, podporovaly přechody na trhu práce a zvýšily účast skupin nedostatečně zastoupených na trhu práce. Tento přístup je v souladu s tím, že výkonnost trhu práce nezávisí pouze na množství pracovních míst, ale také na kvalitě zaměstnání, což ovlivňuje účast, produktivitu a dynamiku nabídky práce. V tomto ohledu je v návrzích náležitě uznán význam rozšíření příležitostí k prohlubování dovedností a změně kvalifikace, řešení segmentace trhu práce, zlepšení pracovních podmínek a posílení zapojení sociálních partnerů v souladu s vnitrostátními právními předpisy a postupy.

Nová doporučení nadále kladou silný důraz na vzdělávání, dovednosti a rozvoj lidského kapitálu jako strategické přednosti pro budoucí prosperitu a konkurenceschopnost Evropy. Výbory konstatují, že politiky v oblasti dovedností jsou stále více koncipovány nejen jako nástroje politiky zaměstnanosti, ale také jako strategické faktory umožňující konkurenceschopnost, průmyslovou transformaci a technologickou suverenitu Unie. Vzhledem k přetrvávajícímu nedostatku pracovních sil a dovedností, demografickému vývoji a rostoucí poptávce po pokročilých digitálních dovednostech a dovednostech v oborech STEM se členské státy vyzývají, aby posílily systémy vzdělávání a odborné přípravy, rozšířily příležitosti k celoživotnímu učení a zlepšily účast na vzdělávání dospělých. Několik návrhů doporučení pro jednotlivé země se zaměřuje na zlepšení základních dovedností, zvýšení inkluzivnosti a kvality poskytování vzdělávání a odborné přípravy a lepší sladění vzdělávacích systémů s potřebami trhu práce. Výbory vítají uznání toho, že politiky v oblasti dovedností mají zásadní význam nejen pro podporu zaměstnanosti a sociálního začleňování, ale také pro umožnění ekologické a digitální transformace Unie a posílení její strategické autonomie v klíčových odvětvích.

V oblasti sociálního začleňování a sociální ochrany se návrhy doporučení pro jednotlivé země na rok 2026 nadále zabývají výzvami souvisejícími s chudobou, nerovnostmi, sociálním vyloučením a přiměřeností a udržitelností systémů sociální ochrany, včetně přístupu ke kvalitní zdravotní a dlouhodobé péči. Výbory vítají pokračující sbližování politických přístupů, které kombinují otázky přiměřenosti a udržitelnosti se zvýšeným důrazem na aktivaci, účast na trhu práce a přístup k sociálním službám. Výbory rovněž vítají zvláštní pozornost věnovanou zlepšení účinnosti, pokrytí a přiměřenosti sociálních transferů a sociální pomoci, zejména pro osoby ve zranitelném postavení a děti ohrožené chudobou nebo sociálním vyloučením, v souladu se Strategií EU pro boj proti chudobě. Členské státy se rovněž vyzývají, aby zlepšily přístup ke kvalitní a komunitní zdravotní péči a službám dlouhodobé péče s přihlédnutím k demografickým trendům, nedostatku pracovních sil a územním rozdíly. V návrzích je náležitě uznáno, že opatření posilující systémy sociální ochrany a začleňování mají i nadále klíčový význam pro prevenci a snižování chudoby a sociálního vyloučení, zajištění odolnosti, podporu účasti osob ve zranitelném postavení na trhu práce a přispívají k posílení rovnosti a řešení demografických výzev.

Výbory dále konstatují, že význam cenové dostupnosti bydlení v procesu evropského semestru se zvyšuje. V několika členských státech mají náklady na bydlení stále větší dopad na mobilitu pracovních sil, životní úroveň a sociální začleňování, a navíc zvyšují riziko vyloučení z přístupu k bydlení. Výbory konstatují, že cenová dostupnost bydlení je stále více uznávána nejen jako sociální výzva, ale také jako faktor ovlivňující potíže s náborem, mobilitu pracovních sil a účinnost souladu mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce, což má širší důsledky pro růst produktivity a hospodářskou stabilitu v celé EU. V návrzích doporučení pro jednotlivé země je proto náležitě zdůrazněno, že je zapotřebí řešit strukturální překážky ovlivňující disponibilitu a cenovou dostupnost bydlení, přičemž jsou uznány širší hospodářské a sociální důsledky vývoje na trhu s bydlením. Výbory konstatují, že je důležité zajistit, aby začlenění těchto dodatečných rozměrů nepředstavovalo pro evropský semestr nepřiměřenou zátěž.

Výbory berou na vědomí pokračující začleňování Rámce sociální konvergence do evropského semestru. Cyklus 2026 byl třetím rokem provádění Rámce sociální konvergence jakožto integrované nástroje v rámci evropského semestru v souladu s nařízením (EU) 2024/1263 a zásadami evropského pilíře sociálních práv. Tento rámec přispěl k systematickému a komplexnímu zjišťování rizik a výzev pro vzestupnou sociální konvergenci, mimo jiné prostřednictvím dvoustranných výměn a mnohostranných přezkumů ve výborech, jejichž cílem bylo informovat Radu o stavu sociální konvergence v EU. Zjištění rámce byla rovněž podkladem pro analýzu a politické pokyny Komise v jarním balíčku 2026.

V neposlední řadě výbory konstatují, že navzdory opatřením *ad hoc* potřebným k dokončení návrhů doporučení pro jednotlivé země na rok 2026 byla zajištěna úzká spolupráce mezi výborem EMCO a výborem SPC a dalšími poradními výbory. Spolupráce s výbory Rady ECOFIN umožnila účinné posouzení několika politických otázek průřezové povahy mezi oblastí působnosti Rady EPSCO a Rady ECOFIN. V souladu se standardní praxí proběhla v rámci výboru EMCO diskuse o doporučeních pro jednotlivé země týkajících se vzdělávání, odborné přípravy a dovedností za účasti delegátů Výboru pro vzdělávání (EDUC). Ve výboru SPC byla projednána doporučení pro jednotlivé země týkající se zdraví, přičemž členové byli vyzváni, aby na vnitrostátní úrovni koordinovali svou činnost s příslušnými odborníky.

Oddíl 3

Nejdůležitější zjištění týkající se provádění doporučení pro jednotlivé země z roku 2025 a stavu sociální konvergence v Unii

Jedním z hlavních úkolů výborů EMCO a SPC v rámci evropského semestru je mnohostranný dohled¹⁶. Zahrnuje mimo jiné¹⁷ podrobné posouzení reforem, investic a obecnějších politických opatření započatých na základě doporučení pro jednotlivé země vydaných Radou v předchozím cyklu evropského semestru. Činnosti v oblasti mnohostranného dohledu tak hrají zásadní úlohu při podpoře politických opatření členských států prostřednictvím výměny poznatků o politikách a osvědčených postupů a prosazováním společného chápání výzev specifických pro jednotlivé země s cílem informovat Radu.

V roce 2026 oba výbory posoudily provádění příslušných doporučení pro jednotlivé země na rok 2025 a v kontextu Rámce sociální konvergence projednaly rizika a výzvy pro vzestupnou sociální konvergenci v Unii a vyvodily z nich závěry. U všech přezkumů jednotlivých zemí byly závěry založeny na původních příspěvcích útvarů Komise prostřednictvím druhé fáze analýzy zveřejněné v dubnu a na vlastních zprávách členských států o nejnovějších přijatých opatřeních, po nichž následovala mnohostranná posouzení těchto opatření ostatními členskými státy a Komisí. Závěry týkající se jednotlivých zemí byly vzájemně schváleny a jsou připojeny k tomuto stanovisku.

¹⁶ Pokud jde o Výbor pro zaměstnanost, je tento postup založen na člancích 148 a 150 SFEU, zatímco v případě Výboru pro sociální ochranu je založen na článku 160 SFEU.

¹⁷ V rámci Výboru pro zaměstnanost zahrnují činnosti mnohostranného dohledu rovněž specializované přezkumy týkající se provádění některých doporučení Rady v oblasti působnosti Rady EPSCO, která jsou určena všem členským státům. V rámci výboru SPC jsou pořádány zvláštní hlubší tematické diskuse nebo jsou předkládány společné zprávy v návaznosti na příslušná doporučení Rady.

3.1. Horizontální zjištění výborů EMCO a SPC týkající se vzestupné sociální konvergence

Ve dnech 19. a 20. května provedly výbory EMCO a SPC řadu přezkumů sociální konvergence na základě druhé fáze analýzy Rámce sociální konvergence provedené Komisí.

Přezkumy se týkaly devíti členských států, které byly v analýze Komise zveřejněné dne 21. dubna označeny za státy, které čelí možným rizikům pro vzestupnou sociální konvergenci, jakož i provádění příslušných doporučení pro jednotlivé země na rok 2025 určených těmito členskými státy. Analýza přispívá k monitorování vývoje v oblasti zaměstnanosti, dovedností a sociální politiky v rámci evropského semestru v souladu s článkem 148 SFEU a podporuje úsilí o posílení vzestupné sociální konvergence v celé EU a pokrok při plnění unijních a vnitrostátních cílů pro rok 2030 souvisejících s evropským pilířem sociálních práv.

- **Při druhé fázi analýzy Rámce sociální konvergence z roku 2026 bylo poukázáno na některá rizika pro vzestupnou sociální konvergenci, z velké části sdílená napříč všemi posuzovanými členskými státy.** Tato rizika byla rovněž obecně uznána v rámci vzájemných diskusí, a to i v případech, kdy se rozsah a směr trendů mezi jednotlivými zeměmi lišily. Přezkumy potvrdily, že členské státy provádějí širokou škálu reforem a investic, v některých případech včetně rozsáhlých strukturálních změn. Mnohé ze zjištěných strukturálních problémů však nadále brání pokroku směrem k vzestupné sociální konvergenci a vyžadují další trvalé politické úsilí, aby se probíhající reformy promítly do měřitelných výsledků. Bude proto třeba pokračovat v úsilí o zajištění toho, aby probíhající reformy vedly k trvalé vzestupné sociální konvergenci.

- **Vývoj na trhu práce dosahuje smíšených výsledků.** Zatímco celkové trendy zaměstnanosti zůstávají v mnoha členských státech pozitivní, u konkrétních skupin, zejména žen, mladých lidí, osob se zdravotním postižením a státních příslušníků třetích zemí, přetrvávají značné rozdíly, které se v některých případech prohlubují. I nadále jsou patrné regionální rozdíly, což poukazuje na přetrvávající problémy při zajišťování vyváženějších výsledků na trhu práce v různých regionech a skupinách obyvatelstva. V některých případech se zranitelné skupiny nepřestávají potýkat s méně příznivou nebo dokonce zhoršující se dynamikou nezaměstnanosti. Zároveň několik členských států stále čelí strukturálním omezením v podobě nedostatku pracovních sil a nesouladu mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi. Nedostatečná kvalita pracovních míst rovněž představuje riziko pro výkonnost trhu práce a pro dosažení vzestupné sociální konvergence. Je proto třeba trvale usilovat o zvýšení účasti na trhu práce, snížení segmentace a zlepšení pracovních podmínek, mimo jiné prostřednictvím posílené spolupráce se sociálními partnery a dobře fungujícími veřejnými službami zaměstnanosti.
- **V oblasti dovedností a vzdělávání přezkumy potvrdily přetrvávající a do značné míry sdílené výzvy, zejména pokud jde o účast na vzdělávání dospělých, základní a digitální dovednosti a předčasné ukončování vzdělávání a odborné přípravy.** Účast na vzdělávání dospělých zůstává výrazně pod cílem EU do roku 2030, což řadě pracovníků a uchazečů o zaměstnání omezuje příležitosti přizpůsobit se změnám na trhu práce. Celoživotní učení a prohlubování dovedností se sice rozšiřují, ale jejich dosah a účinnost pro znevýhodněné a nedostatečně zastoupené skupiny jsou i nadále omezené. To s sebou nese riziko přetrvávajících nerovností, pokud jde o získávání dovedností a výsledky na trhu práce. Strukturální opatření ke snížení míry předčasných odchodů ze vzdělávání a odborné přípravy často závisí na kapacitě na úrovni systému, včetně dostupnosti učitelů, institucionální připravenosti a schopnosti škol reagovat na stále rozmanitější profily účastníků vzdělávání. Celkově lze říci, že klíčovou prioritou ve všech členských státech zůstává posílení kvality, inkluzivnosti a relevantnosti systémů vzdělávání a odborné přípravy pro trh práce.

- **Z přezkumů dále vyplynulo, že přetrvávají sociální výzvy, zejména v souvislosti s problematikou chudoby a sociálního vyloučení.** Rizika zůstávají vysoká pro konkrétní skupiny obyvatelstva, včetně domácností s dětmi, osob se zdravotním postižením a dalších skupin ve zranitelném postavení, což je často umocněno regionálními rozdíly v poskytování služeb. Tyto výzvy nadále ovlivňují sociální soudržnost a vzestupnou sociální konvergenci a souvisejí mimo jiné s otázkami přiměřenosti dávek, dostupnosti, využívání a účinnosti systémů sociální ochrany při řešení rizik chudoby. Zvýšenou pozornost nadále vyžaduje zejména dětská chudoba, a to vzhledem k jejím dlouhodobým dopadům na rovné příležitosti a mezigenerační vzestupnou sociální konvergenci. Stárnutí obyvatelstva zároveň zvyšuje tlak na systémy dlouhodobé péče a dostupnost pracovní síly ve zdravotnictví, pečovatelských službách a sociálním sektoru a zároveň vyvolává širší výzvy v oblasti udržitelnosti systémů sociální ochrany. V mnoha členských státech sice probíhají reformy systémů sociální pomoci a sociální ochrany, ty se však stále nacházejí v různých fázích provádění a budou vyžadovat průběžné sledování a přizpůsobování v průběhu času.

K řešení výše uvedených výzev provádějí členské státy širokou škálu reforem. Jejich účinnost však do značné míry závisí na včasném provádění, odpovídající správní kapacitě, účinné koordinaci napříč úrovněmi správy a průběžných investicích do institucionálních kapacit. Konkrétně:

- V několika případech stále zbývá posoudit, zda aktivační opatření a programy dotované zaměstnanosti účinně podporují udržitelné začlenění na trh práce, zejména u zranitelných skupin. V této souvislosti má i nadále zásadní význam strategičtější zapojení zaměstnavatelů, včetně malých a středních podniků, neboť často čelí překážkám v přístupu k opatřením na podporu zaměstnanosti a odborné přípravy a jejich využívání.
- Přezkumy poukázaly na význam integrovaných přístupů kombinujících aktivační politiky, rozvoj dovedností, přiměřenou podporu příjmu a přístup ke službám s cílem podpořit inkluzivní účast na trhu práce a posílit vzestupnou sociální konvergenci.

- Přezkumy rovněž znovu zdůraznily význam spolehlivých monitorovacích rámců, koncepce politiky založené na důkazech a systematického hodnocení dopadů před prováděním, během něj a po něm. Tyto nástroje mají zásadní význam pro posouzení účinnosti reforem, podporu učení v oblasti politik ve všech členských státech a zlepšení účinnosti sociálních investic a zároveň přispívají k účinnému využívání nástrojů financování EU, zejména Evropského sociálního fondu+ (ESF+), na podporu strukturálních reforem.

Rámec sociální konvergence podporuje integrované monitorování vývoje zaměstnanosti, dovedností a sociální situace tím, že přispívá k identifikaci rizik pro vzestupnou sociální konvergenci v celé EU. Zároveň by bylo možné dále pracovat na lepším vymezení příčinných souvislostí mezi jednotlivými oblastmi politiky. Bylo rovněž konstatováno, že intenzivní harmonogram druhé fáze analýzy v kombinaci s její širokou tematickou oblastí působnosti a potřebou koordinace mezi různými vnitrostátními správními orgány nadále představuje operativní výzvy, což naznačuje, že harmonogram budoucích cyklů evropského semestru by bylo možné dále zefektivnit.

3.2. Horizontální zjištění výboru EMCO

Ve dnech 18. a 19. března výbor EMCO v rámci svých každoročních činností mnohostranného dohledu přezkoumal pokrok, jehož bylo dosaženo při provádění doporučení pro jednotlivé země na rok 2025, pokud jde o vzdělávání a dovednosti. Výsledky přezkumů ukázaly, že členské státy aktivně provádějí širokou škálu reforem v reakci na společné celounijní výzvy, mezi něž patří přetrvávající nedostatek pracovních sil, zejména učitelů, klesající úroveň základních dovedností či potřeba urychlit prohlubování dovedností a změnu kvalifikace. Dále z průzkumů vyplynulo, že je důležité přilákat větší počet účastníků vzdělávání, zejména žen, do oborů STEM. Mnohé z předložených reforem jsou sice ambiciózní a strukturálně relevantní, ale často zůstávají v rané fázi a postrádají dostatečné rámce pro soudržnost a monitorování, aby bylo možné posoudit jejich plný dopad.

- **Na tento vývoj je třeba pohlížet v kontextu poměrně silného trhu práce.** Míra zaměstnanosti zůstává vysoká, nezaměstnanost je stabilní a cíl EU v oblasti zaměstnanosti pro rok 2030 se zdá být dosažitelný. Kromě této odolnosti však zároveň existuje i značný potenciál, který zůstává nevyužitý. V řadě členských států přetrvává nedostatečné začlenění do zaměstnání u žen, mladých lidí, starších pracovníků, osob se zdravotním postižením a osob s přistěhovaleckým původem. To naznačuje, že navzdory pozitivním souhrnným výsledkům trhu práce dosud plně nemobilizují dostupný lidský kapitál. V souvislosti se strukturálním nedostatkem pracovních sil a demografickými změnami představuje tato skutečnost hlavní překážku pro budoucí růst, konkurenceschopnost a sociální soudržnost.

- **Z dovedností se v tomto kontextu stává klíčový strukturální problém.** Klesající čtenářská a matematická gramotnost studentů i dospělých poukazuje na znepokojivou skutečnost, že došlo k narušení základních dovedností, což má přímý dopad na zaměstnatelnost, produktivitu a dlouhodobý růstový potenciál. Účast na vzdělávání dospělých zároveň zůstává pod úrovni cíle EU pro rok 2030. To naznačuje, že systémy prohlubování dovedností a změny kvalifikace dosud nefungují v nezbytném rozsahu nebo v nezbytné intenzitě. Tyto trendy celkově poukazují na nedostatky ve vnitrostátních systémech vzdělávání a odborné přípravy – od počátečního vzdělávání až po celoživotní učení –, které omezují schopnost jednotlivců přizpůsobit se měnícím se požadavkům trhu práce. Pro účinné předvídání, prevenci a řešení současného a budoucího nedostatku pracovních sil a dovedností mají zásadní význam spolehlivé nástroje pro získávání poznatků o dovednostech a pro vypracovávání souvisejících prognóz.
- **V programech vnitrostátních reforem je stále patrnější úsilí zaměřené jednak na posílení digitálních a ekologických dovedností a jednak na podporu oborů STEM, což svědčí o všeobecném uznání strategického významu těchto oblastí.** Toto úsilí však často není dostatečně integrováno tak, aby mělo systémový dopad. Omezená dostupnost údajů o výsledcích navíc ztěžuje posouzení toho, zda politiky účast na vzdělávání, jeho dokončení a relevantnost pro trh práce účinně zlepšují. To je patrné zejména v oborech STEM, kde zvýšení účasti žen zůstává společným cílem, ale kde se pokrok odvíjí od soudržnějších a trvalejších přístupů zahrnujících rané vzdělávání, poradenství a profesní dráhu.

- Přestože odborné vzdělávání a příprava a učitelské povolání představují dva klíčové faktory úspěchu celého systému, oba čelí strukturálním problémům.** Systémy odborného vzdělávání a přípravy i nadále zastávají zásadní úlohu z hlediska podpory schopnosti trhu práce reagovat, zejména tam, kde je učení se prací dobře rozvinuto. Mezi jednotlivými členskými státy však přetrvávají značné rozdíly, pokud jde o atraktivitu, relevanci a využívání odborného vzdělávání a přípravy, což poukazuje na nerovnoměrnost pokroku. Zároveň s tím začíná být patrné, že jednou z nejnaléhavějších překážek pro vzdělávací systémy je nedostatek učitelů. Nabídku kvalifikovaných učitelů ovlivňuje stárnutí pracovní síly, problémy s nábořem, pracovní podmínky a atraktivita povolání. Ačkoli opatření ke zlepšení pracovních podmínek a snížení pracovní zátěže jsou důležitá, je zapotřebí zaujmout komplexnější a na budoucnost orientovaný přístup s cílem řešit otázky náboru, udržení zaměstnanců, profesního rozvoje a kariérních vyhlídek.
- V rámci celého procesu vzdělávání přetrvává několik problémů.** Účast na předškolním vzdělávání a péči (ECEC) se v posledním desetiletí zvýšila, ale celkově stále zůstává nedostatečná, zejména u dětí ze znevýhodněného prostředí či s přistěhovaleckým původem, což má později dopad na jejich výsledky vzdělávání a integraci na trhu práce. Míra předčasného ukončování školní docházky nadále klesá, avšak mezi jednotlivými skupinami obyvatelstva a regiony přetrvávají značné rozdíly, přičemž znevýhodnění účastníci vzdělávání jsou v této souvislosti vystaveni vyššímu riziku. Vzdělávací systémy jsou zároveň stále více nuceny reagovat na rostoucí podíl studentů se zvláštními potřebami, což zvyšuje požadavky na inkluzivní přístupy, odpovídající podpůrné struktury a dostatečný počet zaměstnanců. Tento vývoj obecně poukazuje na potřebu silnějších vzdělávacích základů, lepší kontinuity ve všech fázích učení a inkluzivnějších vzdělávacích systémů.

- **Navzdory těmto problémům i nadále roste počet osob s dosaženým terciárním vzděláním, což přispívá ke stále kvalifikovanější populaci.** Stále jsou však patrné širší nerovnosti, neboť výsledky vzdělávání nepřestávají být do značné míry ovlivňovány socioekonomickým zázemím. Zároveň platí, že členské státy s vyšší celkovou výkonností vykazují menší rozdíly, což naznačuje, že kvalita a rovnost se navzájem posilují. To podtrhuje význam politických přístupů, které excelenci s inkluzí spojují, místo aby je vnímaly jako protichůdné cíle.
- **Z výsledků přezkumů obecně vyplynul jasný závěr: reformní úsilí sice probíhá, ale zatím nefunguje v takovém rozsahu, v takové provázanosti nebo na takové úrovni zralosti, aby přineslo systémovou změnu.** Reformy v této oblasti vyžadují čas, aby bylo dosaženo měřitelných výsledků. V tomto kontextu zůstávají systémy monitorování a hodnocení stále nedostatečně rozvinuté. Řada reforem sice předpokládá zavedení monitorovacích rámců a posouzení dopadů, tyto mechanismy však často ještě nejsou funkční. To omezuje schopnost posuzovat účinnost, zejména při oslovování nedostatečně zastoupených skupin, a oslabuje důkazní základnu pro úpravu politik. Kromě toho klesly veřejné investice do vzdělávání a odborné přípravy jako podíl na HDP, v důsledku čehož se zvyšuje význam zajištění strategického a účinného využívání dostupných zdrojů. V této souvislosti může vzájemné učení na úrovni EU a nástroje financování EU hrát důležitou doplňkovou úlohu v rámci podpory navrhování reforem, posilování investic zaměřených na kvalitu a zlepšování dlouhodobých výsledků.

Ve dnech 29. a 30. dubna výbor EMCO v rámci svých každoročních činností mnohostranného dohledu přezkoumal pokrok, jehož bylo dosaženo při provádění doporučení pro jednotlivé země na rok 2025, pokud jde o účast na trhu práce, nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi, zdanění práce, segmentaci trhu práce a sociální dialog.

Z přezkumů vyplynulo, že členské státy přijímají opatření k řešení společných strukturálních problémů, včetně nedostatku pracovních sil a dovedností, nízké účasti některých skupin na trhu práce, přetrvávající segmentace a potřeby posílit sociální dialog a kolektivní vyjednávání. Ačkoli byla představená opatření často relevantní a v některých případech velmi rozsáhlá, řada z nich je stále v rané fázi provádění a bude zapotřebí čas, ale i důkladné monitorování a hodnocení, aby bylo možné jejich účinnost plně posoudit.

- **Výsledky přezkumů všeobecně poukázaly na situaci, kdy trhy práce jako celek sice dosahují dobrých výsledků, ale strukturální neefektivita nadále omezuje inkluzivnost i účinné přidělování pracovních sil.** V řadě členských států přetrvává nedostatečné začlenění do zaměstnání u žen, mladých lidí, starších pracovníků, osob s nízkou kvalifikací, osob se zdravotním postižením či osob s přistěhovaleckým původem. Jejich nedostatečné zastoupení nadále nepříznivě ovlivňuje nabídku pracovních sil, zejména v kontextu demografického stárnutí, přetrvávajícího nedostatku pracovních sil a omezené regionální mobility. To naznačuje, že navzdory pozitivním souhrnným výsledkům trhy práce dosud plně nemobilizují dostupný lidský kapitál a že je třeba vyvinout další cílené a trvalé úsilí k zajištění toho, aby se zlepšení přetavila do inkluzivnějších výsledků.

- **Nedostatek pracovních sil a nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi jsou i nadále značným problémem a poukazují na strukturální rozdíly mezi nabídkou práce a poptávkou po ní.** Řešení těchto problémů vyžaduje nejen účinné mechanismy pro propojení nabídky a poptávky, ale také užší koordinaci mezi trhem práce a vzdělávacími politikami. Členské státy podnikly kroky k posílení aktivních politik na trhu práce, mimo jiné na základě lepší podpory při hledání zaměstnání, profesního poradenství a integrovanějšího poskytování služeb, zejména prostřednictvím restrukturalizace veřejných služeb zaměstnanosti a přístupů založených na jednotném kontaktním místě. Posílení spolupráce mezi zaměstnavateli a poskytovateli odborné přípravy, podpořené spolehlivými poznatky o dovednostech, se ukazuje jako klíčový předpoklad pro zajištění toho, aby rozvoj dovedností reagoval jak na současné nedostatky, tak na budoucí požadavky trhu práce. Mimoto byly identifikovány i důležité doplňkové nástroje pro řešení nedostatku pracovních sil: přilákání zahraničních talentů a zlepšení uznávání odborných kvalifikací.
- **Kromě propojovacích mechanismů zůstává klíčovým faktorem zlepšení přístupu ke službám, které umožňují zvýšit účast na trhu práce.** Dostupnost předškolního vzdělávání a péče a služeb dlouhodobé péče má nepostradatelnou úlohu z hlediska podpory účasti na trhu práce, zejména u žen a osob s pečovatelskými povinnostmi. Kvalitní předškolní vzdělávání a péče navíc přispívá k lepším dlouhodobým výsledkům, zejména u znevýhodněných dětí, neboť podporuje úroveň dosaženého vzdělání a budoucí rozvoj dovedností. Z výsledků přezkumů je v širším pohledu patrné, že je důležité kombinovat aktivační politiky s odpovídajícími podpůrnými službami, protože někteří jednotlivci se i nadále potýkají s praktickými překážkami, jež vyplývají z chudoby, pečovatelských povinností nebo jiných zranitelných míst a omezují jejich schopnost se trhu práce plně účastnit.

- **Současně pro řešení nesouladu mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi a pro podporu přechodů mezi pracovními místy mají nadále zásadní význam politiky v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a prohlubování dovedností.** Jejich účinnost závisí nejen na dostupnosti, ale také na významu a přístupnosti během celého života. Byla vyzdvížena opatření na podporu profesní mobility a další odborné přípravy, což rovněž zahrnuje iniciativy zaměřené na malé a střední podniky a úsilí o podporu přizpůsobení pracovní síly v souvislosti s technologickými změnami, včetně rostoucího využívání umělé inteligence. V této souvislosti mají důležitou úlohu veřejné služby zaměstnanosti a sociální partneři, neboť určují vznikající potřeby, usnadňují přístup k odborné přípravě a podporují přechody mezi zaměstnáními, zejména u osob ve zranitelném postavení.
- **Řešení těchto výzev vyžaduje také další pokrok v překonávání segmentace trhu práce a v zajištění toho, aby zdanění práce podporovalo inkluzivní výsledky v oblasti zaměstnanosti.** Přetrvávající segmentace se podílí na nedostatečném zastoupení některých skupin, neboť prohlubuje překážky vstupu na trh práce, ale i rozdíly v kvalitě pracovních míst. Rámce politik se snaží vyvážit flexibilitu pro zaměstnavatele a pracovníky, aniž by posilovaly dualizaci trhu práce, což zdůrazňuje potřebu zlepšit pracovní podmínky a snížit rizika pro kvalitu pracovních míst ve všech formách zaměstnání, mimo jiné řešením příliš nejistých nebo roztříštěných uspořádání práce. S touto dynamikou úzce souvisí zdanění práce, jež má významnou úlohu při utváření pobídek k práci a zaměstnávání. Přezkumy potvrdily, že je důležité vytvářet daňové systémy, které podporují účast na trhu práce a zabraňují vytváření pastí v podobě nezaměstnanosti a neaktivity, zejména u žen a mladých lidí, aniž by posilovaly segmentaci mezi různými druhy zaměstnání. Zajištění soudržnosti mezi zdaněním práce a obecnějšími cíli trhu práce, mimo jiné prostřednictvím pečlivého posouzení distribučních dopadů, má proto i nadále zásadní význam pro podporu inkluzivnějších a dobře fungujících trhů práce.

- **Opakovaně vyvstává průřezová otázka, která se týká potřeby trvalého monitorování s cílem posoudit dopad navrhování a provádění politik.** Několik členských států zahájilo komplexní reformy, včetně rozsáhlých změn dávek v nezaměstnanosti nebo struktur veřejných služeb zaměstnanosti. Tyto reformy však budou vyžadovat trvalé monitorování, aby bylo možné posoudit jejich účinnost, zejména u nedostatečně zastoupených skupin. Obecněji řečeno, absence spolehlivých monitorovacích nástrojů a systematických posouzení dopadů – *ex ante* i *ex post* – omezuje schopnost hodnotit, co funguje, rozšiřovat účinná opatření a v případě potřeby upravovat politiky. To zůstává klíčovým omezením pro zlepšení účinnosti politik.
- **V neposlední řadě účinnost reforem v těchto oblastech závisí také na kvalitě sociálního dialogu a zapojení zúčastněných stran.** Dobře fungující sociální dialog a kolektivní vyjednávání zastávají nepostradatelnou úlohu, pokud jde o podporu účasti na trhu práce, zlepšování výsledků při dosahování souladu pro propojení nabídky a poptávky a řešení segmentace tím, že zajišťují, aby politiky vycházely z potřeb pracovníků a zaměstnavatelů. Ačkoli všechny členské státy uznávají, že je sociální dialog důležitý, jeho struktura, rozsah a účinnost se v jednotlivých zemích značně liší. Snižující se pokrytí kolektivním vyjednáváním i klesající počet odborů ukazují v několika případech na oslabení základů těchto procesů, zatímco zastoupení zaměstnavatelů zůstává relativně stabilní. V určitých situacích zůstává zapojení sociálních partnerů omezené a hrozí, že konzultace budou příliš formální, což sníží jejich dopad na tvorbu a provádění politik. To zdůrazňuje, že smysluplné a včasné zapojení sociálních partnerů a občanské společnosti má zásadní význam nejen pro dodržování předpisů, ale také pro zlepšení kvality, legitimacy a účinnosti reforem. Úsilí o budování kapacit, mimo jiné prostřednictvím podpory z fondu ESF+, může pomoci tyto procesy posílit, ale klíčovým faktorem zůstává jejich dlouhodobá udržitelnost.

3.3. Horizontální zjištění výboru SPC

Během cyklu evropského semestru 2026 provedl tento výbor 11 přezkumů doporučení pro jednotlivé země, vydaných Radou v roce 2025, které se týkají oblastí politiky spadajících do působnosti výboru. Doporučení pro jednotlivé země byla zaměřena na specifické výzvy v oblasti důchodů, zdravotní péče, dlouhodobé péče a sociální ochrany a sociálního začleňování, včetně cenové dostupnosti bydlení a energetické chudoby. Kromě toho na základě Rámce sociální konvergence, jenž je stanoven ve společné zprávě o zaměstnanosti 2026, bylo devět zemí spadajících do druhé fáze analýzy podrobena společným přezkumům provedeným výborem EMCO a výborem SPC v rámci Sociálního klimatického fondu. Společné přezkumy se týkaly rovněž doporučení pro jednotlivé země na rok 2025, včetně doporučení ohledně cenové dostupnosti bydlení a výzev v oblasti energetické chudoby. Všechny přezkumy týkající se jednotlivých zemí vycházely ze zpráv členských států o nejnovějších přijatých opatřeních, po nichž následovala posouzení těchto opatření ostatními členskými státy a Komisí.

Přezkumy týkající se jednotlivých zemí provedené ve dnech 18. a 19. března a 21. a 22. dubna byly doplněny různými horizontálními prvky v rámci mnohostranného dohledu, přičemž byly využity odpovídající tematické diskuse uspořádané na zasedáních výboru SPC. V této souvislosti uspořádal výbor SPC na svém březnovém zasedání podrobnou tematickou diskusi, která byla zaměřena na přizpůsobení sociální ochrany demografickým změnám a změnám na trhu práce, se zřetelem k důchodové a zdravotní politice a politice dlouhodobé péče. Na dubnové schůzi výboru byla uspořádána horizontální diskuse, jejímž tématem bylo řešení vyloučení z přístupu k bydlení a přístup k cenově dostupnému, přiměřenému a bezpečnému bydlení. Horizontální závěry vycházejí ze zjištění, k nimž se dospělo na paralelně probíhajících pracovních seminářích v rámci přezkumů jednotlivých zemí, jakož i ze závěrů výše uvedených tematických diskusí.

- **V oblasti sociální ochrany jsou již řadu let v popředí zájmu otázky fiskální udržitelnosti, které jsou v mnoha zemích EU spojeny i s otázkami přiměřenosti.** Rychlé demografické stárnutí a měnící se svět práce ještě více přiměřenost sociální ochrany a její financování ztěžují. Tematická diskuse se zabývala tím, jaké strategie lze zaujmout v zájmu zajištění toho, aby sociální ochrana účinně přispívala k odolnosti společností, a aby její financování odpovídalo vyvíjejícím se potřebám a omezeným zdrojům v nadcházejících letech.

- **Důležitým aspektem zůstává provázanost mezi sociálními službami a peněžitými dávkami.** Klíčem ke zlepšení udržitelnosti, spravedlnosti a rovnosti v oblasti sociální ochrany je ve stárnoucí společnosti účinná koordinace a integrace systémů zdravotní péče, dlouhodobé péče a důchodových systémů. Tento integrovaný přístup se odráží zejména v nedávných reformách, jejichž cílem je zajistit součinnost mezi dávkami a integrovaným poskytováním služeb s cílem řešit individuální potřeby a zaměřit se na aktivaci.
- **Dalším důležitým aspektem reforem sociální ochrany jsou investice do prevence s cílem podporovat dobré zdraví, jakož i celoživotní přístupy zaměřené na investice do lidí v průběhu celého života.** Základním předpokladem je řešit problémy spojené se stárnutím obyvatelstva a přijímat opatření na podporu zdravého a aktivního stárnutí a delšího pracovního života v kombinaci s důchodovými reformami, jejichž cílem je zvýšit pobídky k odložení odchodu do důchodu, omezit pobídky k předčasnému odchodu do důchodu a rozvíjet doplňkové penzijní pojištění. Zásadní význam má diverzifikace financování důchodů a dlouhodobé péče, jakož i podpora pracovních příležitostí až do odchodu do důchodu i po něm. Součinnost mezi systémy zdravotní a dlouhodobé péče má zásadní význam pro zvýšení nákladové efektivity a uspokojení zvýšené poptávky v důsledku prodloužení střední délky života, k němuž úspěšně dochází.
- **Kromě toho by se v zájmu řešení problémů týkajících se přístupu k dávkám a službám měly systémy sociální ochrany přizpůsobit nové realitě na trhu práce v souladu s doporučením, jež se týká přístupu k sociální ochraně.** Při přípravě reforem je třeba vzít v úvahu vzájemné vazby mezi hospodářskými a fiskálními politikami, politikami zaměstnanosti a systémem sociální ochrany, jakož i úlohu digitalizace pro zvýšení účinnosti, přičemž je třeba odpovídajícím způsobem řešit rizika spojená s digitální propastí. Členské státy řešily své problémy tím, že na doporučení pro jednotlivé země reagovaly příslušnými opatřeními, a dosáhly určitého pokroku. Byly učiněny důležité kroky s důrazem na robustní politický kontext a víceúrovňovou odpovědnost.

- **Z přezkumů vyplynulo, že opatření v oblasti zdravotní péče, jejichž cílem je zlepšit primární zdravotní péči a prevenci, jakož i zajistit udržitelné pracovní síly ve zdravotnictví, jsou důležitá pro dosažení lepších výsledků v oblasti zdraví a pro zlepšení přístupu a odolnosti.** Klíčovými faktory pro zajištění finanční udržitelnosti se zdají být prevence a širší využívání řešení v oblasti elektronického zdravotnictví („eHealth“). Cílem reformy je změna paradigmatu od reaktivní zdravotní péče k péči proaktivní, přičemž se rovněž zvažují pokusy zpřísnit pravidla pro nemocenské dávky. Plánují se různé investice do zdravotnické infrastruktury prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost (RRF) a dalších finančních prostředků EU, přičemž lze stále zvážit další úsilí o posílení odolnosti systémů zdravotní péče, zejména s ohledem na pracovníky ve zdravotnictví.
- **O zlepšení dostupnosti a cenové dostupnosti služeb dlouhodobé péče se usiluje prostřednictvím reformy vycházejících z přístupů více zaměřených na jednotlivce a komunity, včetně domácí péče a denní péče, rozšíření financování prostřednictvím povinného pojištění, jakož i opatření ke zvýšení atraktivity pečovatelských pracovních míst a udržení pracovníků v tomto odvětví.** Členské státy zavádějí stipendijní programy, zkoumají možnosti účinnější organizace práce s multidisciplinárními týmy a lepšími mechanismy plánování rozdělení pracovní síly, zlepšují uznávání odborných kvalifikací, včetně podpory rychlejší integrace státních příslušníků třetích zemí a mobilních pracovních sil, jakož i opatření zaměřená na vytvoření kvalitních pracovních míst, včetně rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem. Byla zavedena opatření na podporu neformálních pečovatelských týmů, jako je pečovatelská dovolená, zvyšování povědomí o právech a granty na podporu pečovatelských týmů. Stále však přetrvávají problémy, mezi něž patří nutnost řešit rostoucí potřeby a regionální rozdíly. Dobrá koordinace mezi zdravotní a dlouhodobou péčí, preventivní přístupy, zlepšení účinnosti systémů zdravotní péče a služeb dlouhodobé péče (LTC) a zajištění jejich udržitelného financování patří mezi klíčové politické nástroje potřebné k posílení odolnosti a k účinné reakci na rostoucí demografické výzvy a výzvy v oblasti péče.

- **S cílem řešit fiskální udržitelnost důchodových systémů a zároveň zajistit přiměřenost v souvislosti s demografickými změnami byla přezkoumána řada možností, jako je zvýšení skutečného věku odchodu do důchodu, prodloužení pracovního života prostřednictvím opatření na trhu práce či pobídek v důchodovém systému a diverzifikace financování.** Diverzifikace lze dosáhnout mimo jiné reformami, u nichž se očekává, že zvýší příspěvky na důchodové připojištění, aby byla zachována přiměřená úroveň dávek, a to posílením zaměstnaneckého penzijního pojištění a poskytnutím širších investičních možností poskytovatelům důchodů ze soukromého sektoru. Sociální udržitelnost, a tím i přiměřenost jsou i nadále důležité a členské státy mají v úmyslu tento přístup zachovat, aby zabránily chudobě ve stáří a zajistily přiměřené příjmy ve stáří.
- **V oblasti sociálního začleňování byly zaznamenány rostoucí problémy související s bydlením. Na základě toho byly shromážděny informace o nedávných vnitrostátních opatřeních nebo reformách s cílem řešit vyloučení z přístupu k bydlení.** Byl proveden přezkum toho, do jaké míry politiky podpory příjmů a poskytování sociálních služeb, služeb zaměstnanosti a zdravotnických služeb pomáhají předcházet vyloučení z přístupu k bydlení a podporovat osoby bez domova. Členské státy se zabývaly skupinami obyvatelstva, kterých se neúměrně dotýká omezený přístup k cenově dostupnému bydlení nebo vyloučení z přístupu k bydlení. V této souvislosti byla přijata nebo se plánují konkrétní opatření s cílem reagovat na potřeby skupin obyvatelstva ve zranitelném postavení.

- **Přezkumy potvrdily shodu mezi členskými státy v případě zranitelných skupin: mnoho členských států zmínilo mladé lidi, osoby s problémy v oblasti duševního zdraví nebo osoby závislé na návykových látkách, osoby s přistěhovaleckým původem, ale také konkrétní skupiny, jako jsou jednotlivci po rozvodu.** Některé členské státy uvedly problémy týkající se územních rozdílů, přičemž poukázaly na krátkodobé pronájmy v turistických oblastech, jež vedou k omezení bytového fondu pro občany. Několik zemí informovalo o vnitrostátních strategiích boje proti bezdomovectví, mnohé z nich uplatňují přístup „bydlení jako priorita“, přičemž byly rovněž zmíněny zajímavé příklady odlišné logiky, která se zaměřuje především na zaměstnanost a je doplněna podporou bydlení. Nedostatečná nabídka bydlení je považována za hlavní překážku pro zajištění cenově dostupného bydlení, což vyžaduje významné investice v tomto sektoru, zejména pak rozšiřování možností sociálního bydlení. V rámci doplnění výstavby cenově dostupného sociálního bydlení v regionech s vysokými cenami nemovitostí byly zavedeny nebo zvažovány příspěvky na bydlení a dočasné dotace na nájemné pro ty nejzranitelnější domácnosti. Jiné členské státy informovaly o aktivaci dostupné nabídky a podpoře lidí při hledání bydlení prostřednictvím silnější nájemní ochrany, která nájemníkům nabízí větší stabilitu.
- **Energetická chudoba je i nadále strukturálním problémem v řadě zemí EU, a to jak v zimě, tak v létě.** Představená opatření zahrnují širokou škálu – od kombinace politických rámců, až po cílené granty. Klíčem k řešení strukturálních příčin energetické chudoby jsou renovace zaměřené na dosažení vyšší energetické účinnosti, neboť trvale snižují spotřebu energie, a tím i výdaje na energii. Související soukromé investice však mohou být pro osoby žijící v chudobě mimořádně náročné. Řešení je třeba hledat nad rámec obecných hlavních programů, přičemž je nutné lépe zacílit podpůrná opatření na zranitelné domácnosti, což zahrnuje zajištění dobré koordinace se sociálním sektorem, poskytování poradenství za účelem zvýšení energetické gramotnosti a posílení finanční podpory.

- **Problémy v oblasti sociálního začleňování nadále přetrvávají, pokud jde o dětskou chudobu. Je zapotřebí jednak zaujmout široký a holistický přístup k prevenci a snižování dětské chudoby a rovněž odstranit překážky, které brání zaměstnávání rodičů.** Klíčovým prvkem je poskytování vysoce kvalitního předškolního vzdělávání a péče se zvláštní podporou pro děti ze znevýhodněného socioekonomického prostředí. Probíhající opatření se zaměřují na řešení slabých a zhoršujících se výsledků vzdělávání, zejména u znevýhodněných skupin, jakož i na podporu rovných příležitostí pro všechny děti a na zmírnění znevýhodnění v důsledku socioekonomického zázemí, včetně jazykových problémů. Reformy vyžadují větší investice jak do kvality, tak do celkového počtu míst v předškolním vzdělávání a péči, jakož i právní nárok na celodenní péči a vzdělávání pro děti na základních školách. Celkově je nezbytné, aby provádění bylo pečlivě sledováno s cílem podpořit další vývoj politiky, včetně nalezení řešení pro udržitelné financování.

Ve většině přezkumů bylo posuzováno provádění doporučení pro jednotlivé země, přenesených z minulých cyklů evropského semestru, což poukazuje na dlouhodobou a strukturální povahu zjištěných problémů. Z diskusí vyplynulo, že hodnocené členské státy si jsou zjištěných problémů vědomy a podnikají konkrétní opatření k prozkoumání těchto otázek a k přípravě vhodných politických reakcí. Výbor pro sociální ochranu oznámená opatření uvítal a kladně hodnotí úsilí členských států. Diskuse ve výboru zároveň ukázaly, že k úplnému vyřešení požadavků obsažených v doporučení pro jednotlivé země budou zapotřebí další kroky, neboť v mnoha případech budou oznámená opatření teprve provedena a v jiných je legislativní proces teprve v rané fázi.

Přílohy:

1. Závěry týkající se jednotlivých zemí, které vyplynuly z přezkumů sociální konvergence provedených v roce 2026 Výborem pro zaměstnanost a Výborem pro sociální ochranu.
2. Závěry týkající se jednotlivých zemí, které vyplynuly z přezkumů v rámci mnohostranného dohledu provedených v roce 2026 Výborem pro zaměstnanost.
3. Závěry týkající se jednotlivých zemí, které vyplynuly z mnohostranných přezkumů provádění uskutečněných v roce 2026 Výborem pro sociální ochranu.